

**EEN BE
ROEP
MET TOE
KOMST**

REACTIE BESTUUR OP CONSULTATIE VISIEDOCUMENT

December 2017

Beste collega's en belangstellenden,

De afgelopen twee maanden hebben velen van u gereageerd op de NBA bestuursvisie op beroep en beroepsorganisatie. De discussies over het visiedocument in alle afdelingen en commissies getuigen van veel passie voor het beroep. Daarnaast kan uit de 25 schriftelijke consultatiereacties en de uitkomsten van een ledenpeiling veel vertrouwen in de toekomst worden opgemaakt. Het doet ons dan ook goed te kunnen vaststellen dat de gekozen thema's en ambities in brede zin worden onderschreven en dat er geen thema's zijn afgewezen of toegevoegd. Ook bent u het grotendeels eens met de prioritering van de vijf gekozen thema's.

*Het NBA bestuur onderkent echter dat verschillende reacties op het consultatiedocument aanleiding geven tot het aanpassen van de tekst van het visiedocument. Deze punten worden verwerkt in het **definitieve visiedocument** dat begin 2018 wordt gepubliceerd. Zo zullen we explicieter aandacht besteden aan het benodigde herstel van vertrouwen in de accountant en de wijze waarop externe stakeholders bij het visieproces zijn betrokken. Daarnaast zal ook meer aandacht worden besteed aan de internationale context waarin kantoren en cliënten opereren.*

*In veel reacties wordt aangedrongen op het per ledengroep formuleren van concreet uit te werken **operationele doelstellingen**. Het NBA bestuur pakt dit op in een op basis van het definitieve visiedocument op te stellen meerjaren beleidsplan. Dit zal ter goedkeuring aan de algemene ledenvergadering van juni 2018 worden voorgelegd.*

*In diverse reacties wordt nadrukkelijk de vraag gesteld wat het **overkoepelend doel** is van alle accountants en of met de in de visie opgenomen **essentie van het beroep** (te weten: 'het toevoegen van betrouwbaarheid aan informatie ten behoeve van besluitvorming in het economische verkeer') voldoende recht wordt gedaan aan de pluriformiteit van het ledenbestand. In de tekst van het consultatiedocument lijkt de nadruk inderdaad te liggen op het perspectief van de controlerende accountant. In het definitieve document zullen we de visie daarom meer belichten vanuit het perspectief van*

accountants die ook in andere functies werkzaam zijn. Voor ons staat hoe dan ook voorop dat alle accountants, ongeacht de sector waarin zij werkzaam zijn, moeten staan voor de gedeelde professionele waarden in het publiek belang.

Naar onze mening is de toekomst van het accountantsberoep onlosmakelijk verbonden met de **synergie** tussen beroepsoefenaars die in verschillende functies in de keten het bevorderen van de betrouwbaarheid van (financiële) informatie voor ogen hebben staan. Wij leiden uit de reacties af dat het **pluriforme karakter** van de NBA breed lijkt te worden gedragen. Tegelijk moet worden onderkend dat binnen de beroepsorganisatie voldoende recht moet worden gedaan aan de eigenheden van accountants die in verschillende functies werkzaam zijn. In het strategisch beleidsplan zal dan ook uitdrukkelijk aandacht worden besteed aan de uitwerking van de gekozen thema's en ambities voor de verschillende groepen accountants. Voor het NBA bestuur staat echter buiten kijf dat er veel meer is dat de verschillende leden bindt, dan wat hen onderscheidt.

In reacties wordt ook aandacht gevraagd voor de **relatie tussen titel en beroepsaanduiding**. Zo komt de vraag naar boven in hoeverre de accountants-titel verbonden is aan de gevolgde opleiding dan wel aan het beroep dat alle leden uitoefenen. Bij het uitwerken van het meerjaren beleidsplan zal worden bekeken hoe het vraagstuk over de verhouding tussen titulatuur en beroepsuitoefening kan worden uitgediept. Dit doet niet af aan het feit dat de accountantstitel verplichtingen schept en dat de keten waarvan de dragers onderdeel zijn net zo sterk is als de zwakste schakel.

In consultatiereacties is ook de nodige aandacht gevraagd voor de gevolgen die de visie en de uitwerking hiervan hebben op het **takenpakket en diensten-aanbod en de inrichting van de beroepsorganisatie**. Het NBA bestuur heeft van begin af aan bedoeld de visie op het beroep leidend te laten zijn voor de organisatie en inrichting van de NBA. Ook hieraan zal dus de nodige aandacht worden besteed bij de uitwerking van het meerjaren beleidsplan.

We zullen rekening houden met **meer aandachtspunten** die in de reacties zijn aangereikt. Zo wordt veel belang gehecht aan de uitwerking van een goede kwaliteitsnorm en de beheersing hiervan. Daarnaast wordt meer aandacht verwacht voor fraude in de controle, kennis van het business-model van klanten, gedrags- en cultuurverandering en duurzaamheid. Ook zullen we moeten kijken hoe controlestandaarden sneller kunnen worden aangepast aan nieuwe ontwikkelingen. Verder worden suggesties gedaan

voor een andere inrichting van het opleidingsmodel. Andere aandachtspunten zijn de diversiteit van medewerkers van kantoren en de door samenstellende accountants gesignaleerde concurrentie van administratiekantoren.

Bijgaand vind u een overzicht en samenvatting van alle consultatiereacties op de bestuursvisie. Om onze toekomstidealen te kunnen waarmaken zullen we onze koers en de stand van de zeilen moeten veranderen. Wij blijven graag een beroep op u doen om samen met ons mee te denken over de concrete invulling van het meerjaren beleidsplan.

Namens het bestuur,

*Pieter Jongstra RA
Voorzitter*

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

BIJLAGE 1: OVERZICHT CONSULTATIEREACTIES

WIJZE VAN INDIENEN

AFZENDER

1	E-mail	Leo Straathof
2	Reactie op accountant.nl	Martin Dees, Peter Eimers, Peter Verheij
3	E-mail	Kees Jongsoon
4	Terugkoppeling NBA gremia	Raad voor Toezicht
5	E-mail	Wim Nusselder
6	E-mail	Prof. Hans Gortemaker RA
7	E-mail	San Croonenberg
8	Terugkoppeling NBA gremia	Sectorcommissie Banken (SCB)
9	Terugkoppeling NBA gremia	Sectorcommissie Verzekeringsmaatschappijen en Pensioenfondsen (SVP)
10	Terugkoppeling NBA gremia	Signaleringsraad
11	Terugkoppeling NBA gremia	Ledengroep accountants in business (LAIB)
12	Terugkoppeling NBA gremia	Commissie MKB
13	Terugkoppeling NBA gremia	Raad voor de Praktijkopleidingen (RPO)
14	E-mail	Grant Thornton
15	Terugkoppeling NBA gremia	Afdeling Oost
16	Terugkoppeling NBA gremia	Ledengroep Intern en Overheidsaccountants (LIO)
17	E-mail	Autoriteit Financiële Markten (AFM)
18	E-mail	PWC
19	Terugkoppeling NBA gremia	NBA Young Profs
20	Terugkoppeling NBA gremia	Ledengroep Openbaar Accountants (LOA)
21	E-mail	Adrie Kerkvliet plv. directeur Auditdienst Rijk
22	Terugkoppeling NBA gremia	Sectorcommissie Assetmanagement (SAM)
23	Terugkoppeling NBA gremia	Commissie GRC
24	Terugkoppeling NBA gremia	Adviescollege Beroepsreglementering (ACB)
25	E-mail	Drs. J.A.P. Bosman RA

BIJLAGE 2: SAMENVATTING CONSULTATIEREACTIES

ALGEMEEN

THEMA'S EN AMBITIES BREED GEDRAGEN

De bestuursvisie wordt ervaren als een leesbaar stuk met een positieve insteek en de gekozen thema's en ambities voor respectievelijk het beroep en de beroepsorganisatie worden breed gedragen. Alleen Wim Nusselder stelt vraagtekens bij de juistheid van de in de visie beschreven thema's en ambities, omdat deze zouden afleiden van een breder perspectief. Volgens hem moet het NBA-bestuur vooral de juiste vragen willen stellen en geen 'enig juiste' aanpak willen vinden of antwoorden willen opleggen, omdat het de vragen zijn waaromheen de beroepsgroep zich kan verenigen en niet de antwoorden of standaard procedure. Hij benadrukt dat het wegens de toenemende complexiteit en venijnige problemen beter is te focussen op vertrouwen dan op beheersing.

OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

Meerdere respondenten benadrukken dat het aankomt op het uitwerken van de visie naar concrete acties en naar de verschillende rollen die accountants vervullen. Vanuit de GRC Commissie wordt erop gewezen dat het risico van teleurstelling bij stakeholders groot is, wanneer ambities worden geformuleerd zonder dat voldoende is nagedacht over de te volgen strategie om deze te behalen en zonder dat er operationele doelstellingen zijn geformuleerd. Volgens PWC draagt een uitwerking van de thema's per ledengroep naar concrete invulling en betekenis bij aan helderheid naar zowel leden als de maatschappelijke stakeholders. Afdeling Oost pleit voor duidelijke en meetbare doelen. LIO geeft aan de thema's en ambities te gaan uitwerken voor de eigen leden. De Commissie MKB denkt graag mee over de operationele doelstellingen voor alle in het MKB segment uitgevoerde werkzaamheden. De LOA verwacht in de verdere uitwerking op sommige punten een meer 'scherpe' schrijfstijl om elkaar wat meer uit te dagen. Het ACB legt de focus op kwaliteit en op innovatie en neemt dan ook graag een voortrekkersrol bij de invulling van de visie op die onderwerpen.

HET BREDE BEROEP

Volgens de LAIB mist de visie bij aanvang een overkoepelend doel of motto en lijkt deze vooral voor de openbare (controlerende) accountant geschreven te zijn. Ook in Afdeling Oost leeft het gevoel dat de visie vooral geschreven is uit de assurance gedachte. De LOA mist men name de rol van de MKB-accountant. De Commissie MKB merkt daarentegen op dat de keuze voor het brede beroep een groot stempel heeft gedrukt op de visie en stelt vraagtekens bij deze keuze. LIO pleit voor een allesomvattende ambitie (mission statement), bijvoorbeeld: "Het leveren van een betekenisvolle bijdrage aan de maatschappij door middel van assurance, controle en advies".

HERSTEL VAN VERTROUWEN

De GRC Commissie mist expliciete aandacht voor het herstel van vertrouwen in de accountant. Ook Afdeling Oost mist in de visie een verbinding tussen 'betrouwbaarheid' en het begrip 'vertrouwen'. Volgens Adrie Kerkvliet lijkt met het niet expliciet benoemen van de vertrouwenskwestie de belangrijkste ontwikkeling onderbelicht en ontbreekt het in de visie aan werkelijk uitdagende thema's. Hierbij denkt hij aan de problematiek van de onafhankelijkheid (in wezen én in schijn) in relatie tot marktordening, verdienmodellen en partnermodellen en de houdbaarheid van het beginsel "vertrouwelijkheid" in relatie tot de beoogde openheid naar het maatschappelijk verkeer. Volgens de SAM vergt een herstel van vertrouwen een lange adem met vooral veel samenwerking en inspelen op maatschappelijke behoeften.

INTERNATIONALE CONTEXT

Hans Gortemaker, SCB en LAIB geven aan dat in de visie nog te weinig aandacht wordt besteed aan de internationale context waarin kantoren en hun cliënten opereren. Kees Jongszoon vraagt zich bijvoorbeeld af hoe het staat met de geldigheid van de titel RA in een land als de Verenigde Staten. De LOA wenst meer duidelijkheid over de eigen invloed van de beroepsorganisatie op het buitenland als ook in het mogelijk incorporeren van nuttige thematiek of organisatiestructuren van buitenlandse zusterorganisaties.

OVERIGE OPMERKINGEN

LIO en de NBA Young Profs missen een toelichting op de betrokkenheid van externe stakeholders bij het visieproces. LOA wijst in dit verband op de importantie van meningen ‘van buiten naar binnen’ voor het beroep en de NBA. Martin Dees, Peter Eimers en Peter Verheij pleiten voor meer aandacht voor de publieke sector vanuit de gedachte dat accountants en publieke organisaties natuurlijke partners-in-public-interest zijn. Van de Raad van Toezicht hadden ook het streven naar een level playing field in de wereld van toezicht op het beroep in Nederland en de toekomst van de accountantstitel hun weerslag moeten vinden in het visiedocument. De RPO meent dat de opleiding en onderzoek te weinig aandacht krijgen in het visiedocument.

ESSENTIE VAN HET BEROEP

PLURIFORMITEIT LEDENBESTAND

Door meerdere respondenten worden kanttekeningen geplaatst bij de in de visie opgenomen essentie van het beroep: 'het toevoegen van betrouwbaarheid aan informatie ten behoeve van besluitvorming in het economische verkeer'. Volgens PWC en LIO wordt met deze omschrijving onvoldoende recht gedaan aan de pluriformiteit van het ledenbestand, omdat veel accountants andere werkzaamheden vervullen. Ook San Croonenberg voert aan dat de geformuleerde essentie van het beroep alleen van toepassing is voor een beperkt aantal openbaar accountants die zich bezighouden met het certificeren van verantwoordingen. Zij stelt voor te spreken over "bijdragen aan de totstandkoming van betrouwbare informatie en/of verantwoordingen en het toevoegen van betrouwbaarheid".

OVERIGE OPMERKINGEN

Volgens de NBA Young Profs moet meer worden benadrukt dat naast het toevoegen van betrouwbaarheid aan informatie het gehouden zijn aan de fundamentele beginselen uit de VGBA zorgt voor verbinding binnen het beroep. De RPO vraagt zich af of de kern van het beroep is het toevoegen van betrouwbaarheid of het toevoegen van zekerheid aan voor besluitvorming in het economische verkeer (relevante) informatie. Volgens LIO zijn behalve betrouwbaarheid ook relevantie en tijdigheid belangrijke kwaliteitsaspecten van informatie. Volgens Hans Gortemaker is economisch verkeer te eng geformuleerd, als je bijvoorbeeld denkt aan informatie omtrent duurzaamheid of KPI's in een verslag van een ziekenhuis. Hierbij verwijst hij naar het gedachtengoed van integrated reporting waarin financieel en niet-financieel samenkomen.

MAATSCHAPPELIJKE RELEVANTIE

PUBLIEK BELANG VOOROP

De Signaleringsraad vindt het een goede keuze om de maatschappelijke relevantie voorop te zetten. De AFM benadrukt dat wettelijke controles dienen te worden verricht in het publiek belang en niet te worden gecompromitteerd door inherente prikkels zoals commerciële of eigen belangen. Volgens Afdeling Oost komt de bijdrage aan het algemeen belang en het publiek debat er voor de MKB-praktijk op neer dat de accountant rekening houdt met alle stakeholders zoals de bank en de fiscus en dat de melding inzake Wwft wordt nageleefd. Gewezen wordt op het kennis nemen van het grootboek als de klant zelfstandig boek.

BELANG VAN KENNIS DELEN

Volgens de GRC Commissie verwacht het maatschappelijk verkeer dat accountants hun kennis niet beperken tot jaarrekening en IFRS, maar ook andere relevante kennis opdoen en delen met interne toezichthouders en de buitenwereld. Volgens LAIB kunnen door het uitwisselen van kennis van leden in een specifieke sector eerder knelpunten naar voren worden gebracht bij regelgevers en toezichthouders. De SAM oppert dat de NBA samen met DUFAS, AFM en DNB thema's en onderwerpen zou kunnen bespreken die relevant zijn in de assetmanagement sector. Volgens de NBA Young Profs kan het uitwisselen van kennis ook ieders eigen rol versterken, zowel in de interne en externe controle, als ook in de rol van de gecontroleerde.

PROACTIEVE EN FACILITERENDE HOUDING

De SCB pleit voor een meer proactieve houding waar het gaat om uitleg van het vakgebied, deelname aan het debat over maatschappelijke vraagstukken en het slim en effectief participeren in internationale samenwerkingsverbanden met invloed op nieuwe regelgeving. Volgens Martin Dees, Peter Eimers en Peter Verheij moeten accountants zich vooral ook krachtig uitspreken als publieke organisaties niet in control zijn. Grant Thornton vindt dat de NBA als standardsetter het mogelijk moet maken om, in overleg met belangengroepen, een diverse mate van zekerheid te verschaffen bij verschillende vormen van financiële en niet-financiële informatie.

KWALITEIT ONOMSTREDEN

BELANG VAN GOEDE KWALITEITSNORM EN BEHEERSING

Respondenten hechten erg aan het thema kwaliteit. Volgens Afdeling Oost moet hierop de focus liggen en Leo Straathof merkt op dat de realisatie van het thema maatschappelijke relevantie vooral afhangt van de beleving, door het maatschappelijk verkeer, van de kwaliteit van de werkzaamheden. De AFM hoort graag op welke wijze de NBA concreet invulling denkt te gaan geven aan een hogere kwaliteit en daarbij passende kwaliteitsbeheersing. De SCB geeft aan dat het vertrouwen alleen kan terugkeren als de NBA, kantoren en individuele accountants met vereende krachten en met een duidelijke focus op kwaliteit naar stakeholders te werk gaan. Volgens de SAM zijn ook bij de kleine kantoren forse kwaliteitsverbeteringen te behalen. Leo Straathof en ook Dees, Eimers en Verheij benadrukken het belang van het in overleg met alle belanghebbenden komen tot een goede definitie van kwaliteit. Volgens PWC moet duidelijk zijn welke kwaliteit wordt verwacht, of het accountantsberoep deze kan leveren en welke rol de NBA daarin speelt. Grant Thornton vindt dat de NBA als standardsetter de norm voor een goede controlekwaliteit dient vast te stellen en deze rol niet moet overlaten aan de AFM. Volgens de SCB is zichtbaar zijn en resultaten boeken waar het uiteindelijk om draait.

FOCUS OP CONTROLLERENDE ACCOUNTANTS

De AFM spoort de NBA aan om zich met haar kwaliteitsdoelstelling voornamelijk te richten op de accountantscontrole. De GRC Commissie merkt op dat het herstel van vertrouwen juist vanuit de controlerende accountants zou moeten komen. Volgens de LAIB noopt het herstel van vertrouwen tot meer nadruk op de onafhankelijkheid van de accountant in zijn werkomgeving. Volgens Afdeling Oost moet bij regelgeving een onderscheid worden gemaakt tussen de controlerende en de samenstellende accountants en zouden (toetsings)regels voor OOB-kantoren strenger moeten zijn. Volgens Adrie Kerkvliet wordt in de visie over het hoofd gezien dat de overheidsaccountant zich net als de interne accountant te houden heeft aan de complete set regels van de NBA, inclusief ViO en COS.

KWALITEIT BINNEN DE KETEN

De SVP benadrukt dat kwaliteit meer vanuit de diversiteit in de beroepsgroep (externe accountants, interne auditor en accountants in business) beschouwd moet worden en dat meer in gezamenlijkheid en in samenhang moet worden opgetrokken. De Commissie MKB benadrukt dat het voldoen aan kwaliteitsnormen en de toetsing hierop voor het hele beroep zouden moeten gelden. LAIB merkt vanuit de ketengedachte op dat diverse soorten accountants zicht hebben op de kwaliteit van elkaars werk. Zo hebben accountants in business zicht op de kwaliteit van de controle en is er vanuit de controle zicht op de kwaliteit van het werk van accountants in business. Volgens de NBA Young Profs leidt het binnen de keten werken aan kwaliteitsverbetering tot een veel hoger kwaliteitsniveau van informatie dan wanneer een groep hier alleen aan werkt.

VERNIEUWENDE KRACHT

AANDACHT VOOR GEDRAGS- EN CULTUURVERANDERING EN DUURZAAMHEID

De NBA Young Profs benadrukken dat innoveren meer in het DNA van de accountant moet komen te zitten en dat samenwerking binnen de beroepsgroep essentieel is. Om innovatie te bevorderen en meer een positie in te nemen in het maatschappelijke debat zou volgens de SCB ook meer aandacht moeten uitgaan naar gedrags- en cultuurverandering. De SVP wijst erop dat accountants in business, interne auditors en externe accountants bij verzekeraars en pensioenfondsen steeds meer te maken krijgen met beleid en verantwoordingen over duurzaamheid. Tijdig en met de juiste technieken inspelen op duurzaamheidsvraagstukken zou daarom meer prioriteit moeten krijgen. Volgens de RPO moet voor duurzaamheid en NFI worden aangehaakt bij de sustainable development goals van de VN. Volgens J.A.P. Bosman moeten er voor controlerende accountants trainingen volgen in het voor hen onzekere gebied van de toekomstgerichte niet-financiële informatie.

OVERIGE OPMERKINGEN

De AFM meent dat innovatie accountantsorganisaties kan helpen om efficiënter en effectiever wettelijke controles te verrichten in het publiek belang. Volgens de SAM zouden grote en kleinere kantoren meer moeten samenwerken om bijvoorbeeld assetmanagement-tools te ontwikkelen die effectiever controles mogelijk moeten maken. Volgens de RPO vergt aandacht voor innovatie meer (wetenschappelijk) onderzoek. Grant Thornton vindt dat de NBA nieuwe ontwikkelingen op de voet moet volgen en de controlestandaarden hierop proactief moet aanpassen. Leo Straathof pleit voor meer aandacht voor fraude in de jaarrekeningcontrole en voor kennis van klanten en hun business model. Martin Dees, Peter Eimers en Peter Verheij pleiten in dit verband voor het goed doorgronden van de business van de publieke (deel)sector, omdat deze wezenlijk anders is dan die van het bedrijfsleven. Volgens Afdeling Oost levert de controlepraktijk te weinig toegevoegde waarde voor de meeste klanten en gaat het om klantkennis en het verschaffen van inzicht in de echte bedrijfsrisico's.

LEREND BEROEP

INRICHTING VAN DE OPLEIDING

De NBA Young Profs pleiten voor een basisopleiding met één opleidingstitel gevolgd door verschillende specialisaties vergelijkbaar met het opleidingsmodel bij artsen. Hierdoor zouden nieuwe ontwikkelingen sneller kunnen worden omgezet naar een opleidingsprogramma. Volgens Leo Straathof, Kees Jongszoon en Hans Gortemaker zou meer aandacht moeten worden besteed aan ICT en de toepassing van nieuwe technieken. Volgens de NBA Young Profs is ethiek naast IT en regiefunctie een belangrijke kerncompetentie die nog duidelijker mag worden ingebed in de opleiding. Volgens Hans Gortemaker moet de integratie van theorie- en praktijkopleiding nu echt gestalte krijgen. Volgens de SCB moet veel aandacht uitgaan naar opleiding, bijscholing en permanente educatie en samenwerking met bijvoorbeeld de NOREA. Kees Jongszoon vraagt aandacht voor de zwaarte van de opleiding en een gezondere combinatie van werkdruk en studie.

BIJSCHOLING EN KENNISOPBOUWCULTUUR

LAIB vraagt aandacht voor het belang van een voortdurende bijscholingsbehoefte mede met het oog op mogelijke herintreders in de controlepraktijk. Afdeling Oost pleit voor de organisatie en vastlegging van een kennisopbouwcultuur. Een kenniscentrum zou kunnen helpen een handige reactie op incidenten te geven. Leo Straathof benadrukt het belang van oorzakenanalyses met betrekking tot fouten en het belang van het beroepsbreed acteren op hieruit opgemaakte patronen. Volgens SAM is het belangrijk dat de Big 9 hun kennis delen door gezamenlijk te werken aan 'route cause analyses'. LAIB suggereert het uitrollen van initiatieven zoals de DilemmApp en de moresprudentiesessies bij andere ledengroepen, zodat accountants met elkaar kunnen discussiëren over dilemma's waar zij tegenaan lopen.

STERK MERK

CONTROLEFUNCTIE BEELDBEPALEND

De RPO vraagt zich af of het hierbij gaat om het merk “accountant” of om de titels AA en RA en of het hier vooral gaat om verbetering van de reputatie van de controlerende accountant. Volgens Afdeling Oost is de controlefunctie beeldbepalend voor het accountantsmerk en hebben MKB-accountants last van de slechte publiciteit van de Big 4. Afdeling Oost wijst op de concurrentie van administratiekantoren en vraagt om het creëren van meer publiciteit voor de MKB-accountant. Kees Jongszoon wijst op het belang van het bij de grotere kantoren aan boord krijgen van een representatiever aandeel van medewerkers met een allochtone achtergrond. De RPO mist een visie op diversiteit en gelijkheid m/v.

AANTREKKELIJKHEID VAN HET BEROEP

De LOA vraagt om separate aandacht voor het vergroten van de aantrekkelijkheid van het beroep. Volgens LAIB is de aantrekkelijkheid van het beroep mede gelegen in de diverse carrièremogelijkheden die de opleiding en de werkervaring bieden buiten de controlepraktijk. LAIB pleit in dit verband voor een opleiding voor herintreders in het openbaar beroep. Leo Straathof adviseert om een omgeving met meer lucht te creëren voor iedereen die in het accountantsberoep werkzaam is. Hiervoor zou overleg moet plaatsvinden tussen opleidingsinstituten, de CEA, de kantoren, de NBA, de AFM en de overheid over onder meer het oprekken van de grenzen waarboven jaarrekeningcontroles verplicht zijn, overeenstemming over de inhoud van een voldoende auditkwaliteit en een adequate “training-on-the-job”.

POSITIEVE EN PROACTIEVE COMMUNICATIE

Volgens Leo Straathof en Afdeling Oost moeten accountants helder en onderbouwd blijven uitleggen wat ze wel en niet kunnen realiseren en moet ook helder en snel worden gecommuniceerd als er iets niet goed is gegaan. Afdeling Oost pleit hierbij voor de introductie van een ‘pers accountant’ en het in de media laten horen van meer positieve verhalen. LAIB wijst erop dat een (pro-)actieve commu-

nicatie over de geleverde kwaliteiten en onderzoeken ter versterking van de beroepsgroep in de breedte het beroep sterker op de kaart zouden zetten. San Croonenberg merkt op dat in het licht van ontwikkelingen van IT en niet-financiële informatie accountants niet meer als enige eindverantwoordelijk kunnen zijn voor de toegevoegde betrouwbaarheid. De beroepsgroep zou daarom moeten nadenken over hoe ze die verantwoordelijkheid deelt met andere deskundigheden en hoe dit aan het publiek duidelijk te maken. Martin Dees, Peter Eimers en Peter Verheij roepen op tot een bijzondere trouw en toewijding van accountants aan de publieke sector.

PLURIFORMITEIT

ONDERSCHIED TUSSEN OPENBAAR, INTERN EN OVERHEIDSACCOUNTANTS EN DE REST

Terwijl de erkenning van de pluriformiteit binnen de NBA breed lijkt te worden gedragen, stellen respondenten ook de verschillen tussen ledengroepen uitdrukkelijk aan de orde. Hans Gortemaker geeft aan dat wet- en regelgeving zich steeds meer richt op de assuranceverschaffing en (natuurlijk) advies en dat het daarom wenselijk is een duidelijk onderscheid te maken tussen enerzijds openbaar, intern en overheidsaccountants en anderzijds titeldragers die een andere functie uitoefenen. In dit verband zou ook moeten worden nagedacht over opleidingstitel versus beroepsaanduiding. Ook J.A.P. Bosman onderscheidt twee hoofdgroepen: controlerende accountants bestaande uit 'public accountants' en interne/overheidsaccountants enerzijds en accountants in business anderzijds. Naar zijn gevoel streeft de eerste groep naar het mijden van een oordeel over toekomstgerichte informatie en is voor een accountant in business de meningsvorming over de toekomst in de opleiding en praktijk een hoofdpunt. Volgens Adrie Kerkvliet moet worden erkend dat accountants in business zich niet of veel minder bezighouden met de essentie van het beroep en liggen de werkelijke problemen waarmee het accountantsberoep thans te maken heeft niet op hun werkterrein.

OPLEIDINGSTITEL VERSUS BEROEPSTITEL

PWC merkt op dat de NBA zich heeft ontwikkeld van een vereniging van leden met een gemeenschappelijk beroep naar een vereniging van leden met een gemeenschappelijke opleiding. Volgens PWC zijn uitsluitend het openbaar beroep en de beroepsuitoefening van interne accountant als 'accountantsberoep' te onderscheiden. Ook de RPO merkt op dat opgeleid zijn als accountant niet hetzelfde is als accountant zijn en dat de opleidingstitels niet staan voor het vak dat wordt uitgeoefend. Volgens PWC vormen opleiding en titel een meer logische verbinding tussen leden dan het beroep dat wordt uitgeoefend. Afdeling Oost pleit voor het in stand houden van de titel accountant voor de verschillende groepen. Een deelnemer in Afdeling Oost vraagt zich af of er nog toekomst is voor zijn positie van AA zonder certificering.

EEN GEZAMENLIJK DOEL?

Volgens de GRC Commissie moet de verbinding tussen alle accountants komen vanuit één gezamenlijk doel, maar is het lastig om een doel te vinden dat opgaat voor alle accountants. Volgens de LAIB is in de gekozen ambities weinig aandacht voor de ketengedachte en de vernieuwde kracht uit de marktsector van waaruit de accountants in business hun ervaringen zouden kunnen overdragen aan bijvoorbeeld MKB-kantoren. De SCB ziet de accountants in business in ieder geval als een belangrijke baken voor discussie over vraagstukken betreffende governance, beheersing bedrijfsvoering en controleerbaarheid van rapportages.

BEROEPSORGANISATIE

INRICHTING BEROEPSORGANISATIE KOMT LATER

PWC verwacht eerst een analyse van de toekomstige functie van de NBA op basis van een nader uitgewerkte toekomstbestendige missie alvorens de inrichting van de beroepsorganisatie daarop aan te passen. Ook de NBA Young Profs roepen op om vanuit de visie op het beroep en de essentie van het beroep een nieuwe beroepsorganisatie te schetsen onafhankelijk van de bestaande kaders. De visie op de beroepsorganisatie zou in een los document moeten worden beschreven en moeten worden meegenomen in de uitwerking van de ambities.

ORGANISATIESTRUCTUUR ALS KERNPROBLEEM

De GRC Commissie stelt vast dat als verschillende groepen binnen de NBA een andere strategie en doel voor ogen hebben, dit om verschillende structuren vraagt en dat dit raakt aan het kernprobleem van de NBA. Ook de LOA wijst erop dat het bij elkaar houden van de verschillende geledingen flinke eisen stelt aan de organisatiestructuur en dat dit tot complexe besluitvorming kan leiden. Grant Thornton pleit voor een afspiegeling van de diverse belangenorganisaties in de structuur van de NBA. Adrie Kerkvliet vraagt zich af of het mogelijk is om met een voldoende scherpe focus de belangen van alle geledingen van de beroepsorganisatie te dienen. J.A.P. Bosman vindt dat de NBA alleen uit controlerende accountants zou moeten bestaan. Tegelijkertijd pleit hij voor de NBA als koepelorganisatie met drie verschillende deelorganisaties voor respectievelijk 'public accountants', interne/overheidsaccountants en accountants in business.

HEROVERWEGING TAKENPAKKET EN DIENSTENAANBOD

LAIB pleit uitdrukkelijk voor een heroverweging van het takenpakket en dienstenaanbod vanuit de NBA naar leden en maatschappij om de ambities voor het beroep te kunnen waarmaken. Volgens Afdeling Oost zou de NBA meer een serviceorganisatie voor MKB-leden moeten zijn en bestaat bij kleinere kantoren meer behoefte aan coaching dan aan toetsing. Volgens PWC worden taken die, als het gaat om openbare accountants, meer en meer bij anderen, zoals de AFM, belegd en vraagt dit om een nieuwe missie van de NBA. Voor PWC staat het

borgen van het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in de publieke kerntaak van de openbare accountant voorop. De NBA zou zich verder moeten ontwikkelen van een passieve belangenbehartiger (van binnen naar buiten) naar een actievere variant waarbij stakeholder management meer centraal staat.

OVERIGE OPMERKINGEN

Wat LAIB betreft zouden tot het kerndomein de taken zoals genoemd in de wet behoren. In de visie van LAIB horen in de vaste schil een beperkt aantal organen die een bestuur vereisen zoals ledengroepen en moeten in de flexibele schil veel lossere verbanden worden opgenomen. Hierbij moet duidelijk zijn welke activiteiten dan wel producten worden verwacht. Grant Thornton pleit voor een afspiegeling van de diverse belangenorganisaties in de structuur van de NBA. Grant Thornton suggereert naar analogie van de Raad voor de Jaarverslaggeving een pluriform overlegorgaan met vertegenwoordigers van respectievelijk openbaar accountants, eventueel uitgesplitst naar OOB versus niet OOB kantoor, verschaffers en gebruikers. De Signaleringsraad ziet perspectief in een meer intensieve samenwerking met het NBA bestuur bij het nauwlettend volgen van ontwikkelingen in de samenleving en de effecten daarvan voor het accountantsberoep.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl